

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020-06-08 Nr. 73-8/1VL-905
Vilnius

Posėdis įvyko 2020 m. birželio 8 d. 13.00–14.15 val. nuotoliniu būdu (pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas).

Posėdžio pirmininkė – Rita Tamašunienė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorė – Loretą Naraškevičienė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Civilinės saugos valdybos Gyventojų apsaugos organizavimo skyriaus vyriausioji specialistė.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

Informacija apie VESK posėdį išsiųsta VESK nariams šiais el. pašto adresais:

rita.tamasuniene@vrm.lt	Ruta.Jovaisiene@eimin.lt	darius.sadeckas@finmin.lt
ceslovas.mulma@vrm.lt	ernestas.jurkonis@tm.lt	algirdas.seselgis@sam.lt
gintaras.aliksandravicius@sumin.lt	saulius.greicius@vpgt.lt	kancleris@urm.lt
daiva.beliackiene@kam.lt	arminas.mockevicius@am.lt	laimonas.ubavicius@lrkm.lt
remigijusb@vsd.lt	renatas.pozela@policija.lt	karolis.vaitkevicius@socmin.lt
Tomas.Daukantas@smm.lt	arnoldas.pikzirnisk@lrv.lt	gintautas.zenkevicius@mil.lt
ramunas.dilba@enmin.lt	rustamas.liubajevas@vsat.vrm.lt	lina.zinkeviciene@zum.lt

VESK posėdyje dalyvavo:

VESK nariai:

Česlovas Mulma – vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas), Saulius Greičius – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktorius, Arminas Mockevičius – Aplinkos ministerijos kancleris, Ramūnas Dilba – Energetikos ministerijos kancleris, Rūta Jovaišienė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Teisės departamento direktorė, atliekanti kanclerio funkcijas, Darius Sadeckas – finansų viceministras, Arnoldas Pikžirnis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Ministro Pirmininko patarėjas nacionalinio saugumo ir vidaus politikos klausimais, Daiva Beliackienė – Krašto apsaugos ministerijos kanclerė, Ernestas Jurkonis – teisingumo viceministras, Gintaras Aliksandravičius – Susisiekimo ministerijos kancleris, Tomas Daukantas – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kancleris, Laimonas Talat-Kelpša – Užsienio reikalų ministerijos kancleris, Algirdas Šešelgis – sveikatos apsaugos viceministras, Laimonas Ubavičius – Kultūros ministerijos kancleris, Karolis Vaitkevičius – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kancleris, Gintautas Zenkevičius – Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininkas, Lina Zinkevičienė – Žemės ūkio ministerijos kanclerė, Renatas Požėla – policijos generalinis komisaras, Rustamas Liubajevas – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vadas.

Kiti asmenys:

Aurelijus Veryga – sveikatos apsaugos ministras – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovas, Mindaugas Kanapickas – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus pavaduotojas.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

VESK pirmininkė Rita Tamašunienė pasveikino posėdžio dalyvius, priminė VESK narių funkcijas. Suskaičiuoti posėdyje dalyvaujantys VESK nariai. Iš 21 VESK nario posėdyje dalyvavo 20 (posėdis laikomas teisėtu, kai jame dalyvauja daugiau nei pusė narių). R. Tamašunienė pristatė darbotvarkę, kurios pirmi du klausimai buvo iš anksto numatyti, o į numatytą 3 darbotvarkės dalį

„Kiti klausimai“ pasiūlė įtraukti Sveikatos apsaugos ministerijos pasiūlytą klausimą – „Tolimesnis valstybės rezervo formavimas“, pranešėjas A. Šešelgis.

Prieštaraujančių VESK narių ar siūlančių kitą darbotvarkę nebuvo, todėl bendru sutarimu darbotvarkėi pritarta.

1. SVARSTYTA. Dėl siūlymo Lietuvos Respublikos Vyriausybei atšaukti paskelbtą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje karantiną.

Aurelijus Veryga informavo, kad Lietuva kitų valstybių kontekste minima kaip viena iš geriausiai besitvarkančių šalių su COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimu, priimti sprendimai buvo reikalingi ir savalaikiai. Sveikatos apsaugos ministras – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovas priminė, kad yra patvirtinti keturi karantino atšaukimo kriterijai, kuriais vadovaujantis teikiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybei siūlymas dėl karantino atšaukimo. Trumpai pristatyti minėti kriterijai, jų reikšmės ir dinamika. Kol kas Lietuva neatitinka dviejų iš keturių karantino atšaukimui keliamų kriterijų – viršijamas įvežtinių atvejų skaičius, taip pat yra per daug pavienių koronaviruso atvejų, tačiau sveikatos sistema ir situacijos valdymo mechanizmai yra pasirengę suvaldyti galimas grėsmes. Todėl, atsižvelgiant į palapsniui gerėjančią epideminę situaciją tiek Lietuvoje, tiek Europos valstybėse, jau būtų galima pereiti į tolimesnį priemonių švelninimo etapą – karantino atšaukimą, tęsiant situacijos valdymą per šalyje paskelbtos dėl COVID-19 plitimo grėsmės valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo mechanizmą.

R. Tamašunienė paantrino, kad net ir atšaukus karantino režimą, ypač vertinant antrosios COVID-19 bangos galimybę, išlieka aktualus tolimesnis situacijos valdymas. Todėl būtina palikti neatšauktą valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, nustatant priemonių kompleksą, taikomą besitęsiant ekstremaliajai situacijai. VESK pirmininkė pakvietė vidaus reikalų viceministrą Česlovą Mulmą pristatyti veiksmus, reikiamus pereinant iš karantino režimo į ekstremaliosios situacijos pasekmių valdymo režimą.

Č. Mulma priminė, kad valstybės lygio ekstremalioji situacija paskelbta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152. Nusprendus nuo š. m. birželio 17 d. atšaukti karantino režimą, liktų galioti tik paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija. Iš karantino režimo į ekstremaliosios situacijos pasekmių valdymo režimą būtų pereinama dviem etapais. 1-uoju VESK posėdžio metu įvertinti ekstremaliosios situacijos valdymo priemonės, toliau taikyti ekstremaliosios situacijos valdymo instrumentus (sienos kontrolė, ūkinės veiklos, viešųjų paslaugų teikimo reguliavimas). išlaikyti trečią (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygį. 2-uoju š. m. birželio 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje priimti atitinkamus sprendimus: Sveikatos apsaugos ministerijos teikimas dėl karantino atšaukimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 207 pripažinimo netekusiu galios; Vidaus reikalų ministerijos teikimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 152 išdėstymo nauja redakcija, kuriame siūloma palikti paskelbtą valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir trečią (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygį; Civilinės saugos įstatymo 9 str. 19 p. pagrindu nustatyti ekstremaliosios situacijos likvidavimo ir pasekmių šalinimo režimą (ūkinės veiklos, viešųjų paslaugų teikimo reguliavimas); Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 10 str. pagrindu nustatyti sienų kontrolės režimą (atvykimo iš šalių, neatitinkančių nustatytų sergamumo rodiklių, ribojimas, tranzitas, ir kt.).

R. Tamašunienė pasiūlė priimti sprendimus 1 klausimu:

NUTARTA:

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei atšaukti paskelbtą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje karantiną.

2. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei palikti (neatšaukti) paskelbtą valstybės lygio ekstremaliąją situaciją visoje šalyje dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės.

3. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei palikti (neatšaukti) paskelbtą trečią (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygį.

4. Pritarti tikslingumui, atšaukus karantiną, taikyti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo, likvidavimo ir pasekmių šalinimo priemones Civilinės saugos įstatymo 9 straipsnio 19

punkto ir Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 10 straipsnio pagrindu ir pateikti atitinkamus pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

5. Pavesti sveikatos apsaugos ministrui – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovui priimti tolimesnius sprendimus, reikalingus ekstremaliajai situacijai valdyti ir likviduoti.

VESK posėdžio sprendimams pritarta bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA. Civilinės saugos sistemos būklės Lietuvoje 2019 metais apžvalga.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) direktoriaus pavaduotojas Mindaugas Kanapickas trumpai pristatė PAGD atliktą Civilinės saugos sistemos būklės Lietuvoje 2019 metais apžvalgą, kuri detalesniam susipažinimui prieš posėdį buvo pateikta visiems VESK nariams. M. Kanapickas apžvelgė ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų statistinius duomenis: 2019 m. šalyje paskelbta 12 savivaldybės lygio ekstremaliųjų situacijų, 1 valstybės lygio ekstremalioji situacija (dėl sausros padarinių žemdirbiams) ir užregistruoti 722 ekstremalieji įvykiai, kurių didžiąją dalį sudaro randami sprogmenys. Apžvelgtos valstybės ir savivaldybių institucijų surengtas pratybas: 2 valstybinio lygio, 10 institucinio ir 54 savivaldybės lygio civilinės saugos pratybos buvo surengtos per 2019 m.

Valstybinio lygio funkcines pratybas surengė Policijos departamentas prie VRM tema „Civilinės saugos sistemos subjektų veiksmi sprogus savadarbiams sprogmeniui su radioaktyviosiomis medžiagomis masinio susibūrimo vietoje ir PAGD tema „Civilinės saugos sistemos subjektų veiksmi įvykus branduolinei avarijai atominėje elektrinėje, esančioje Baltarusijos Respublikos teritorijoje“.

Apžvelgtas Civilinės saugos mokymas, kuris didžiąja dalimi buvo organizuojamas Ugniagesių gelbėtojų mokykloje (2019 m. apmokyta 814 asmenų). Daugiausia klausytojų sulaukia kursai pagal Asmenų, dalyvaujančių valdant ekstremaliasias situacijas ir Ūkio subjektų vadovų arba jų įgaliotų asmenų įvadinio civilinės saugos mokymo programos.

Atlikus sistemos subjektų veiklos kontrolę 2019 m., bendra tendencija teigiama: 41 proc. I grupės ūkio subjektų įvertinti gerai, 33 proc. – patenkinamai, 24 proc. – nepatenkinamai, 2 proc. – nevertinta (suteikta metodinė pagalba). Atlikta 16 kompleksinių (planinių) savivaldybių administracijų civilinės saugos būklės patikrinimų ir 3 – neplaniniai (dėl 2018 m. atliktų kompleksinių (planinių) civilinės saugos būklės patikrinimų nepatenkinamai įvertintos būklės). Kompleksinių (planinių) patikrinimų rezultatai: 9 savivaldybės (56 proc.) įvertintos gerai, 5 (31 proc.) – patenkinamai, 2 (13 proc.) – nepatenkinamai. Iš patikrintų 5 valstybės institucijų 2 įvertintos nepatenkinamai 3 – gerai. 2019 m. PAGD gyventojams išsiuntė 15 trumpųjų perspėjimo pranešimų: dėl stipraus vėjo, lietaus, ledo reiškinių – 3 (20 %), policijos prašymu – 4 (27 %), dėl eismo įvykio kelyje – 5 (33 %), gaisro – 3 (20%).

PAGD 2019 m. gyventojams išsiuntė 15 trumpųjų perspėjimo pranešimų: dėl stipraus vėjo, lietaus, ledo reiškinių, policijos prašymu – 4 (27 %), dėl eismo įvykio kelyje, gaisro. Taip pat PAGD išsiuntė 16 perspėjimo pranešimų dėl perspėjimo sirenų bandymų savivaldybėse ir 4 dėl organizuojamų pratybų.

Apžvelgiant kolektyvinės apsaugos statinių (toliau – KAS) situaciją, M. Kanapickas informavo, kad 2019 m. savivaldybės jų numatė 1938, kuriuose vietos užtektų 1219 tūkst. (apie 43 proc.) šalies gyventojų.

Kalbant apie civilinės saugos priemonių atsargų rezervą, pažymėtina, kad 2019 m. atsargų kaupimo užduotys įvykdytos ir numatytos priemonės nupirktos. Bendras valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų užpildymo santykio vidurkis padidėjo 4 proc. (iki 77 proc.), kuris metų eigoje dėl jo tikslinio panaudojimo sumažėjo iki 71 proc.

Apibendrinat 2019 m. visiškai pasirengusios reaguoti įvertintos: 55 proc. valstybės institucijų ir 77 proc. savivaldybės institucijų, iš dalies pasirengusios 45 proc. valstybės institucijų ir 22 proc. savivaldybės institucijų bei 1 proc. savivaldybės institucijų įvertinta nepasirengusi. Savivaldybės, planuodamos prevencijos priemonės, dar ne visada atsižvelgia į atliktos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės nustatytus pavojus, prevencijos priemonės yra formalios, abstrakčios, neįvertinamos finansinės galimybės ir skiriami resursai.

Taip pat savivaldybėse vis dar nepakankamas dėmesys skiriamas neapmokytų ekstremalių situacijų komisijos, ekstremaliųjų situacijų operacijų centro narių ir naujai priimtų civilinės saugos darbuotojų mokymui.

Baigdamas pranešimą M. Kanapickas pasiūlė pritarti 2019 m. civilinės saugos būklės apžvalgai.

R. Tamašunienė padėkoju pranešėjui ir papildomai VESK narius informavo, kad atsižvelgiant ir išanalizavus civilinės saugos būklę, įvertinus kilusias ekstremaliąsias situacijas ir jų valdymą bei galimas grėsmes, ypač Baltarusijos Astravo atominės elektrinės pavojų, nuspręsta šalies civilinę saugą stiprinti, perkeliant ją į aukštesnį lygmenį. Tuo tikslu siekiama įkurti Nacionalinį civilinės saugos centrą (tarnybą), kurio idėjai pritaria ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Tęsdama posėdį, VESK pirmininkė pasiūlė priimti sprendimus sekančius sprendimus:

NUTARTA:

1. Pritarti 2019 m. civilinės saugos būklės apžvalgai.
2. Įpareigoti valstybės institucijas ir savivaldybių administracijas, kurios nustatė pasirengimo galimai Baltarusijos Respublikos branduolinės jėgainės avarijai trūkumus, strateginio planavimo dokumentuose numatyti jų šalinimo priemones, šią informaciją integruoti į ekstremaliųjų situacijų prevencinių priemonių planus iki 2020-07-15 ir apie numatytas priemones informuoti PAGD.
3. Rengiantis keliamai Baltarusijos Respublikos branduolinės jėgainės grėsmei ir kitoms, galimoms ekstremaliosioms situacijoms šalyje, įpareigoti savivaldybių administracijas iki 2020-09-01 užtikrinti kolektyvinės apsaugos statinių parengtį ir aprūpinimą (būtiniausių higienos sąlygų, maitinimo ir poilsio) ne mažiau kaip 14 dienų ne mažiau kaip 10 proc. savivaldybės gyventojų, informaciją apie įgyvendintas priemones pateikti PAGD.
4. Rengiantis galimai antrai COVID-19 bangai, įpareigoti savivaldybių administracijas iki 2020-07-31 užtikrinti patalpų, tinkamų gyventojų saviizoliacijai parinkimą, taip pat – aprūpinimo maistu organizavimą, informaciją apie įgyvendintas priemones pateikti PAGD.
5. Įpareigoti savivaldybių administracijas, bendradarbiaujant su atsakingomis valstybės institucijomis iki 2020-07-01 suplanuoti švietėjiškas kampanijas, informacines priemones gyventojams siekiant juos geriau informuoti apie pasirengimą galimai Baltarusijos Respublikos branduolinės jėgainės avarijai ir jas įgyvendinti iki 2020 m. gruodžio 31 d. Informaciją apie suplanuotas ir įvykdytas priemones pateikti PAGD.
6. Įpareigoti savivaldybių administracijas, jei bus atšauktas trečias (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygis iki 2020-09-01, organizuoti savivaldybės lygio civilinės saugos pratybas, kuriose būtų vertinamas savivaldybės institucijų ir įstaigų pasirengimas galimai Baltarusijos Respublikos branduolinės jėgainės avarijai, informaciją apie surengtas pratybas pateikti PAGD. Iki bus atšauktas trečias (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygis vykdyti pratybų planavimą ir pasirengimą.
7. PAGD apie iš valstybės institucijų ir savivaldybių administracijų gautą informaciją, susijusią su pasitarimo darbotvarkės 2 klausimo nutarimais, informuoti VESK.

VESK posėdžio sprendimams pritarta bendru sutarimu.

3. SVARSTYTA. Kiti klausimai – Tolimesnis valstybės rezervo formavimas.

Algirdas Šešelgis informavo, kad, atsižvelgiant į praktinį valstybės rezervo priemonių pasitelkimo organizavimą ir įgyvendinimą ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 metu, išryškėjo tam tikri sisteminiai trūkumai, ypač – operatyvus priemonių pasitelkimas. Todėl iškilo poreikis peržiūrėti ir įvertinti valstybės rezervo kaupimo ir pasitelkimo šalyje mechanizmą, siekiant jį optimizuoti. Sveikatos apsaugos ministerijos siūlymu valstybės rezervo priemonės turėtų būti kaupiamos trimis lygmenimis (ūkio subjektai, savivaldybių institucijos bei įstaigos ir valstybė). Ūkio subjektai ir savivaldybių institucijos bei įstaigos priemonių kiekį turėtų nusimatyti 30 dienų laikotarpiui, o valstybė – 60 dienų. Priemonės būtų naudojamos pradedant nuo pirmųjų dviejų lygių, juos išnaudojus – tik tada pasitalkinamos valstybės sukauptos priemonės.

Atitinkamai reikalinga supaprastinti viešųjų pirkimų procedūras, įsigyjant priemones į valstybės rezervą. Atsižvelgiant į siūlomus sisteminius pakeitimus, tikslintina ir teisinė bazė, t.y. LR Civilinės

saugos, LR Sveikatos priežiūros įstaigų ir LR Viešųjų pirkimų įstatymai. Atitinkamai vėliau keistini poįstatyminiai teisės aktai.

A. Šešelgis informavo, kad šis klausimas pristatytas ir jam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės COVID-19 komitete.

Pasiūlytas sprendimas.

NUTARTA:

1. Sveikatos apsaugos ministerijai parengti keistinių teisės aktų sąrašą ir parengti valstybės rezervo kaupimo mechanizmą (modelį).

2. Ministerijoms pagal kompetenciją parengti keistinių teisės aktų projektus.

VESK posėdžio sprendimams pritarta bendru sutarimu.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Rita Tamašunienė

Posėdžio sekretorė

Loreta Naraškevičienė